

ARAŞTIRMA AMACI/PROBLEM CÜMLESİ YAZARKEN NELERE DİKKAT ETMELİYİZ?

Araştırma sürecinin başlangıcında yer alan konun belirlenmesi ve sınırlandırılması aşaması yapılacak araştırma için yeterli kaynağa ulaşarak araştırmacıyı araştırmanın amacını ortaya koyabilecek düzeye getirmelidir (Ural ve Kılıç, 2006, s.14). Bu amaçla araştırılan konunun, o ana kadar, hangi yönleriyle ve nasıl incelendiği, hangi gelişmişlik düzeyinde bulunduğu, problemin çözümü için hangi yönlerde ve ne tür yeni çalışmalara gerek olduğu ve bunların yapılabilirlik düzeyi kuramsal ve pratik yönleriyle belirlenir. Bu nedenle kaynak taramasının araştırmanın amaçlarının kararlaştırılmasından önce yapılmasında yarar ve hatta zorunluluk vardır. Problemlerin ilgili kaynaklar yardımıyla tanımlanabileceği, amaçların ise bundan sonra belirlenebileceği unutulmamalıdır (Karasar, 2002, s.65). Araştırma yapmayı düşünen kişinin, araştırma konusu hakkında genel bir düşüncesi ve bilgisi vardır. Fakat bu bilgilerden, üzerinde çalışılabilir bir problemin seçilmesi zaman zaman mümkün olmamaktadır (Arseven, 2001, s.54). Araştırma amacına dönüştürülemeyen kaynak incelemesinin bilimsel bir anlamı olmayacaktır (Ural ve Kılıç, 2006, s.14). Bu yüzden araştırmacı, yeterince ilgili kaynak incelemesi yapamadığının bilincine varmalı ve kaynak incelemesini derinleştirmelidir (Arseven, 2001, s. 54). Day (2000, s.110 – 111), araştırmanın kaynak taraması kısmına özel bir önem verilmesini önermektedir; bunun sebebi, üzerinde çalışılan problemin niçin ve nasıl seçildiğinin, nasıl ele alındığının ve çalışma sırasında neler öğrenildiğinin netleştirilmesindendir.

Araştırma probleminin seçimiyle ilgili yeterli kaynaklar incelendikten sonra, problemin araştırılabilirliği ilkesi göz önüne alınarak açık ve sade bir dil ile araştırmanın temel problemi yazılır (Arseven, 2001, s.53 – 54). Araştırma probleminin tanımlanması, onun nicel ve nitel ayrıntıları ile araştırılacak biçimde ifade edilmesidir. Problemler, sezildikleri biçimiyle her zaman açık değildir. Problemleri araştırmacılar tanımlar. Yanlış tanımlanmış bir probleme doğru cevap vermek, şans etkeni dışında olanaksızdır (Karasar, 2002, s.58). Araştırmacıdan beklenen, araştırma konusundan süzülerek belirlenen araştırmanın amacını kısa ve öz olarak ifade edebilmektir (Ural ve Kılıç, 2006, s.14). Açık seçik tanımlanmış bir araştırma problemi, araştırma için iyi bir başlangıçtır (Karasar, 2002, s.58). Amaçların açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edildiği araştırmalarda, araştırmacının bu amaçla

gerçekleştirilebilecek en etkili yöntemi de önermesi kolaylaşacaktır (Ural ve Kılıç, 2006, s.17).

Araştırmada amaçlar iki düzeyde düşünülür. Birincisi genel amaçtır ve giriş cümlesi niteliğindedir. Örneğin, genel amaç “ Türkiye’de okullaşma durumunun bugünkü düzeyini belirlemek” olabilir (Karasar, 2002, s.67). Araştırmacılar araştırmanın amacını cevaplanacak bir soru cümlesi şeklinde veya yargı cümlesi şeklinde ifade edebilirler (Ural ve Kılıç, 2006, s.14). Ancak, bu genel amaç ayrıntılı alt amaçlara dönüştürülmedikçe kişileri farklı beklentilere götürebilir. Bu nedenle ikinci düzeyde işlevsel alt amaçlara yer verilir (Karasar, 2002, s.67). Alt amaçlar ile, amaç cümlesinde belirsizlik içeren değişkenler, açık bir şekilde ifade edilerek araştırmanın ulaşılmak istenen sonuçlara yönelmesi sağlanmış olur (Ural ve Kılıç, 2006, s.15). Örneğin, okullaşma oranının cinsiyete, yerleşim yerlerine, bölgelere, yaşlara ve yıllara göre ayrıntılarını isteyen sorular sıralanabilir. Bu sorulara yer verilmeden bunların hangilerine ilişkin veri toplanacağı kestirilemez, garanti edilemez (Karasar, 2002, s.67). Araştırmanın amacının soru cümlesi şeklinde ifade edilmesi, araştırmanın amaç/problem cümlesi olarak tanımlanır. Açık bir şekilde ifade edilen amaç/problem cümlesinin devamında “bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır” şeklinde bir ifadeyle araştırmanın ulaşmak istediği alt amaçlar/problemler ortaya konulur (Ural ve Kılıç, 2006, s.14).

Araştırmanın amacı, iyi tanımlanmış bir problem ifadesinde saklı olmakla birlikte, her türlü yanlış anlamayı önleyecek açık bir şekilde ele alınır (Karasar, 2002, s.67). Araştırmalarda ulaşılmak istenen amaçlar, cevaplanmaya çalışılan bir soru, test edilecek bir hipotez, herhangi bir analiz, sentez, ilişki, fark vb. şeklinde ifade edilebilir (Ural ve Kılıç, 2006, s.17).

KAYNAKÇA

- ARSEVEN, A.D. (2001) **Alan Araştırma Yöntemleri (İlkeler, Teknikler, Örnekler)**. Ankara: Gazi Kitabevi.
- DAY, R.A. (2000) **Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayınlanır?** (Çev. Gülay Aşkar Altay). Tübitak Yayınları.
- KARASAR, N. (2002) **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- URAL, A. ve KILIÇ, İ. (2006) **Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi**. Ankara: Detay Yayıncılık.